

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017-2021

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

- 4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017-2021

HYTE: Kunnanjohtajan katsaus valtuustokaudelle

Muutokset ovat tämän valtuustokauden laaja teema. Hyvinvointialueuudistus tuo kuntaorganisaatioiden historian suurimman muutoksen ja maailmantilanne sekä korona ovat muuttaneet maailmaa ja meitä kaikkia vii-meisen kahden vuoden aikana. Erityisesti Venäjän hyökkäyssota on vahvistanut haluamme ja tarvettamme puolustaa ja varautua. Toivottavasti tällä kertaa ei pidä paikkaansa sanonta "ei kahta ilman kolmatta". Uskon joka tapauksessa, että olemme valmiimpia vaikka mitä eteen tulisi. Hyvinvointialueen muutokset näkyvät tällä valtuustokaudella. Osa muutoksista on tiedossa ja osa on hämärän peitossa. Lähipalveluista halutaan pitää kiinni tarkoin.

Pohjois-Savon sairastavuus on valtakunnallista kärkitasoa ja se tulisi saada käännettyä laskuun. Miten? Kei-teleen tilanne ei kokonaiskuvassa onneksi korostu - olemme suunnilleen sairastavuuden keskitasoa valtakunnallisesti. Silti meidänkin pitää tehdä paljon - ja nimenomaan niitä oikeita asioita. Mitkä asiat sitten ovat haas-teitamme ja mitkä asiat meillä Keiteleellä ovat hyvin?

Keitele on luonnonkaunis kunta, jossa rantaviivaa ja metsää riittää. Luontokohteita on ympäri pitäjää - Ni-lakka, Koutajärvi, Lahnasjärvet, Hetejärvi, Leppäselkä jne. Luonnon ympäröimänä ihmiset voivat tutkitusti pa-remmin. Mm. hiihtoladut ovat kuuluisia kauempanakin - erityisesti lähikunnista käydään hiihtämässä Keiteleen Leppäselän maastoissa. Kunnassamme kaikki liikuntapalvelut ovat ilmaisia ja täten kaikkien saavutettavissa.

Keitele on tullut tutuksi Keitele-hengestään, joka näkyy yhdessä tekemisenä ja mm. vireän yhdistystyön kautta. Keiteleen Yhdistystentalo - hanke on antanut yhdistyksille "kotipesän", jossa pitää palavereja, tapaami-sia, webinaareja, leirejä ja illanistujaisia. Hankkeen kautta on saatu perustettua myös mm. Keiteleen Kunta-kummityö, jolla saadaan hanksaan kuntaan muuttavia henkilöitä tutustuttaen heitä tekemisen ja elämisen mahdollisuuksiin kunnassa. Mm. Keiteletalolla ja Keiteleen kesäteatterilla on panostettu esteettömyyteen.

Elinkeinopolitiikka on ollut vahvaa Keiteleellä 50 vuoden ajan - kansainväliset ja kansalliset yritykset sekä pai-kalliset pienyritykset muodostavat erinomaisen, maakunnallisesti korkeimman työpaikkaomavaraisuuden. Yri-tykset investoivat ahkerasti vuosittain. Osaavan työvoiman saanti on kasvava haaste, jota tulee ratkaista yh-teistyössä. Elinkeinopolitiikan tärkeitä painopisteitä on mahdollistaa myös uusien yritysten investoimisen alu-eelle jo olemassa olevien lisäksi. Yritykset tuottavat työtä ja sitä kautta hyvinvointia alueelle.

Modernien asuntojen ja teollisuushallien pula on selvä. Kunnan veto- ja pitovoimatekijöihin tarttuminen ja nii-den kehittäminen pidemmällä ajanjaksolla koetaan tärkeimmäksi hyvinvointia edistäväksi asiaksi kunnassa. Tämän vuoksi Elinvoimaryhmä on juuri perustettu kuntaan. Kuntatalouden näkymät ovat haavoittuvat ja tämä näkyy myös Keiteleellä valtionosuuksien romahtaessa.

Väestön väheneminen on kaikkien pienten kuntien, kuten myös Keiteleen haaste. Työperäinen maahan-muutto voi tuoda ratkaisuja pitkällä aikavälillä, kun syntyvyys on selkeässä laskusuunnassa. Lasten ja nuorten ääntä kuullaan ja kuntalaisten osallistamista halutaan lisätä - haluamme että tulevaisuudessakin Keiteleellä ollaan aktiivisia ja kehittämismyönteisiä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteissä ja tulosten saavuttamisessa tarvitaan pitkäjänteisyyttä sekä yhteispeliä kunnan ja eri toimijoiden ja sidosryhmien välillä. Valtuustokauden aikana saadaan jo aikaan paljon asioita. Osa niistä on pieniä, kohdennettuja toimia ja osa laajempia kokonaisuuksia. Eikun toimintaan!

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

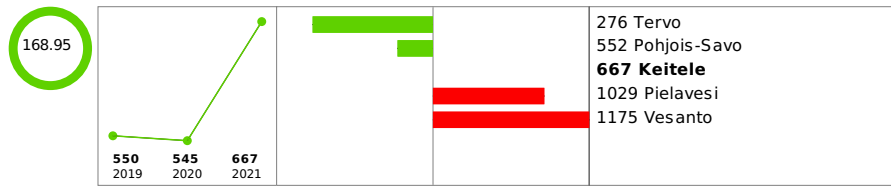
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

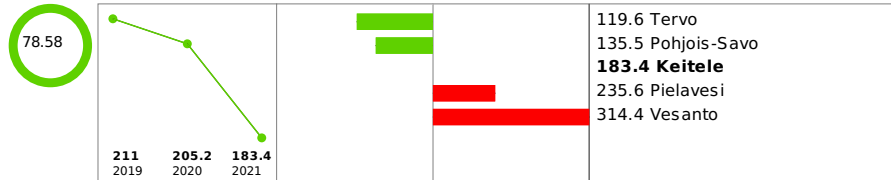
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

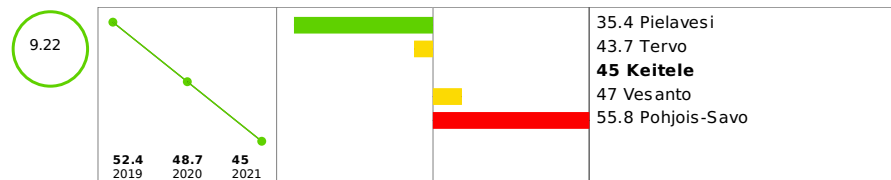
Vuosikate, % poistoista

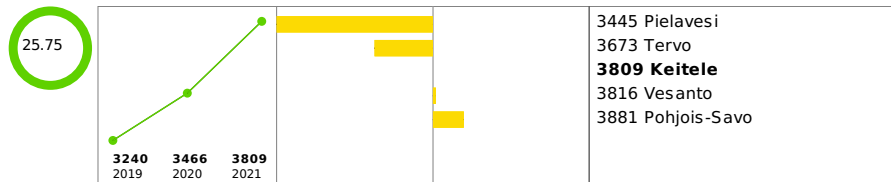
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Verotulot, euroa / asukas

Menot

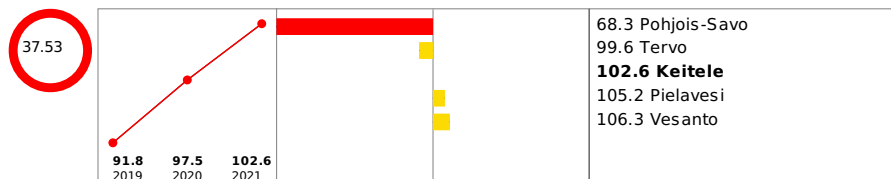
Elinvoima

Väestö

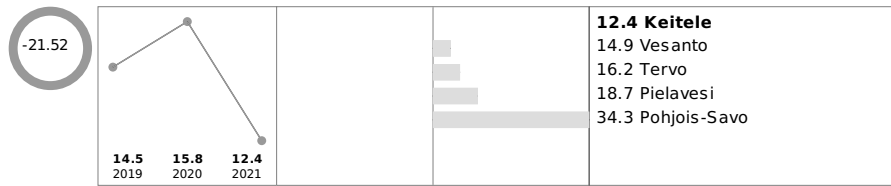
Väestö 31.12.

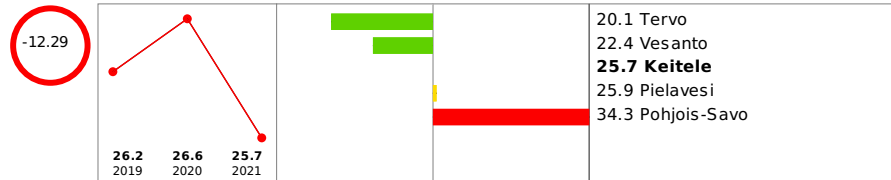
Huoltosuhde, demografinen

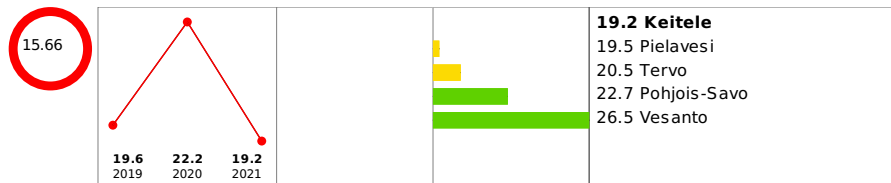
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

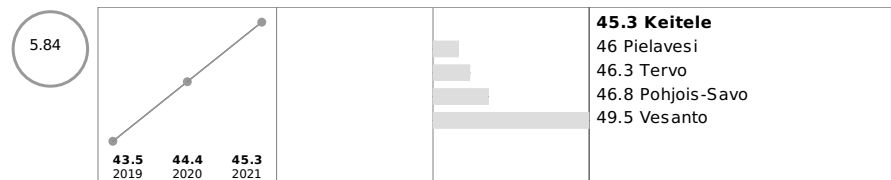
Lapsiperheet, % perheistä

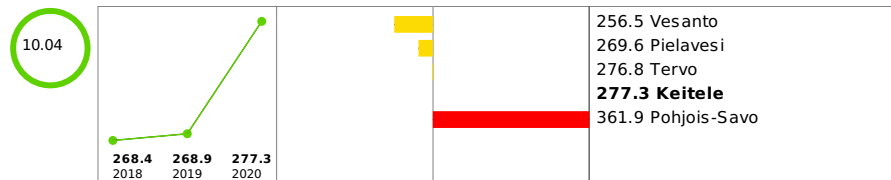
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

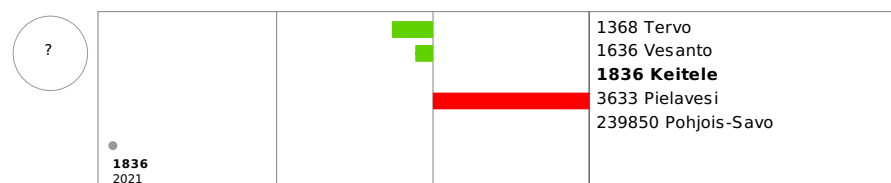
Yhden hengen asutuskunnat, % asutuskunnista

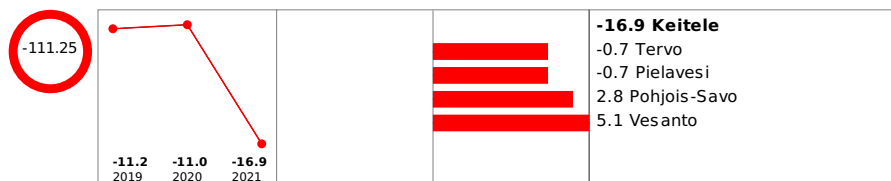
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030

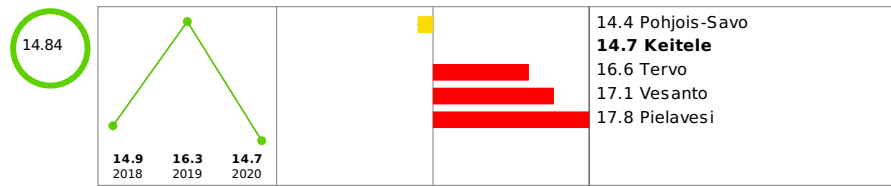

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

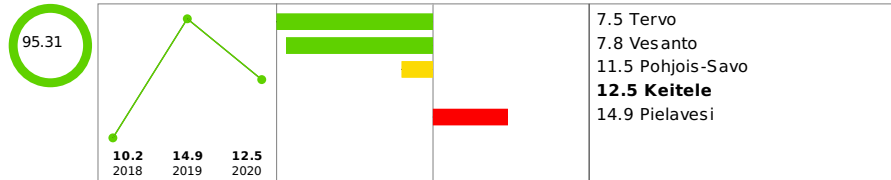

Elinvoima

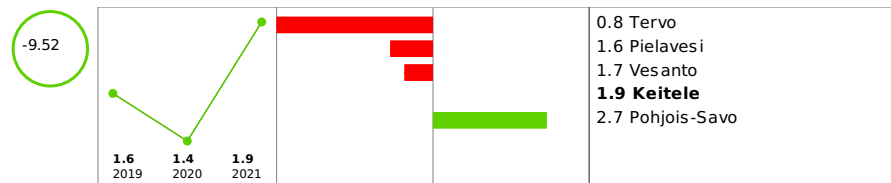
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

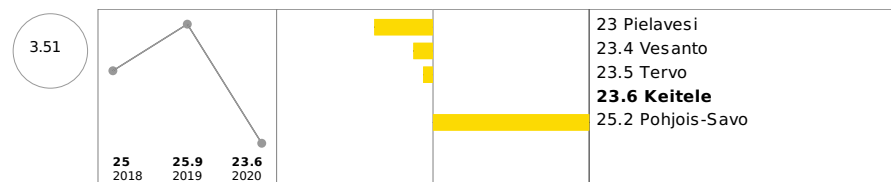
Lasten pienituloisuusaste

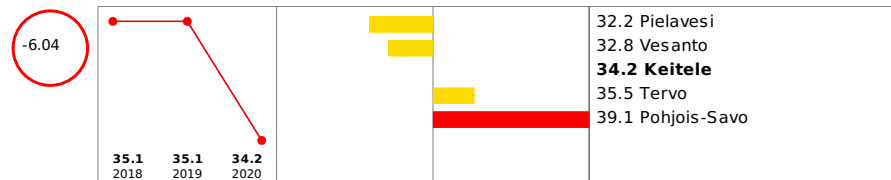
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2019 ennakkotieto)

Työpaikkaomavaraisuus /Tilastokeskus

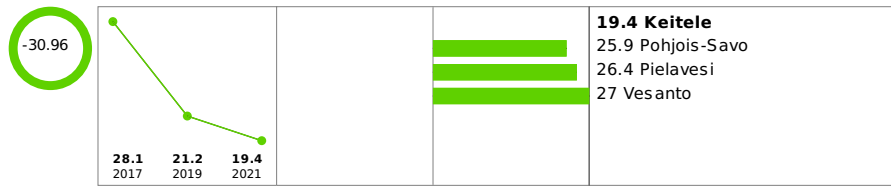

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

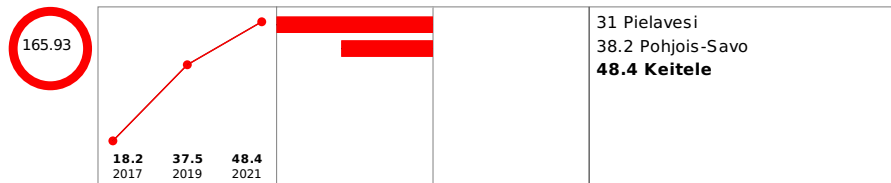
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

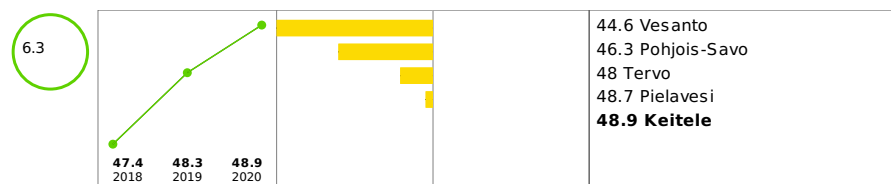

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

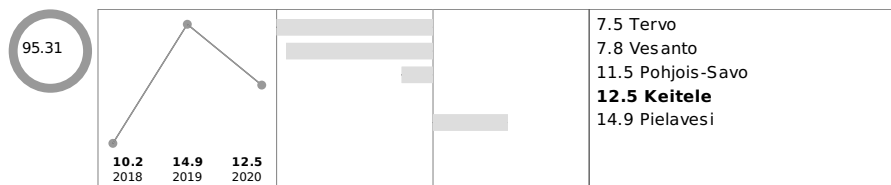

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

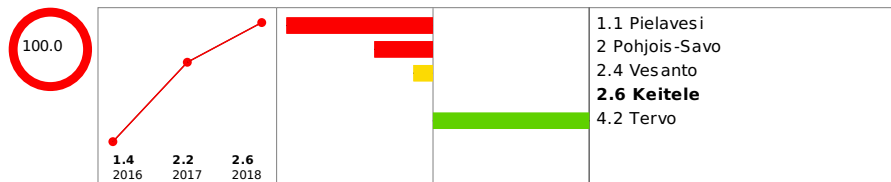

Lasten pienituloisuusaste

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

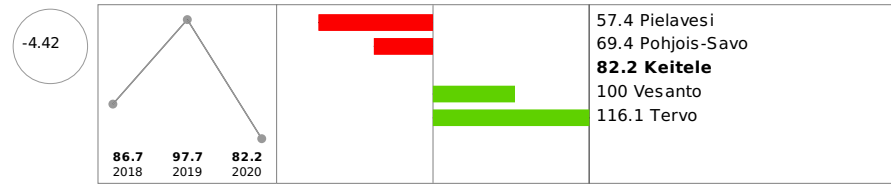
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Päivähoito

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

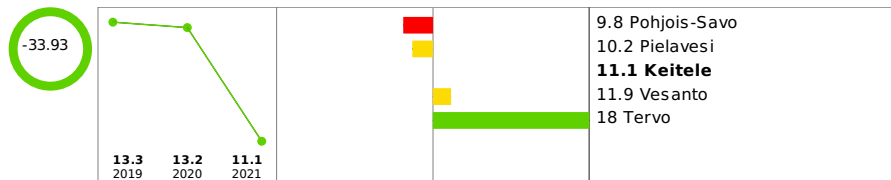
Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

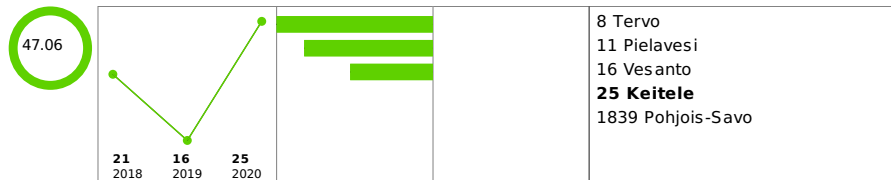
Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

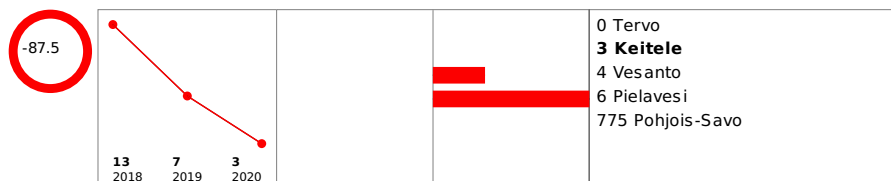
Elatustukea saaneet lapset, % 0 - 17-vuotiaista

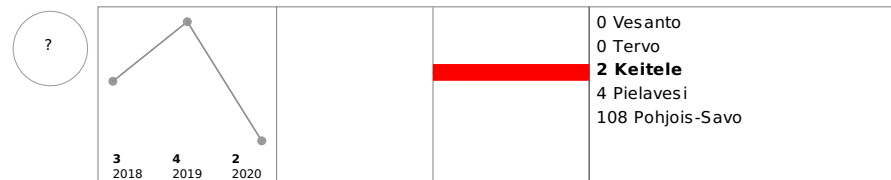
Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen päiväkodeissa osallistuneet lapset 31.12., kunnan omat palvelut

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen perhepäivähoidossa osallistuneet lapset 31.12., kunnan omat palvelut

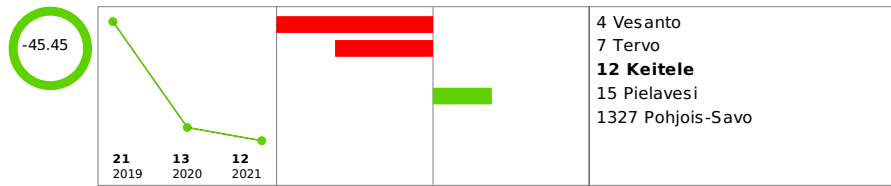
Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen perhepäivähoidossa osallistuneet lapset 31.12., kunnan omat palvelut

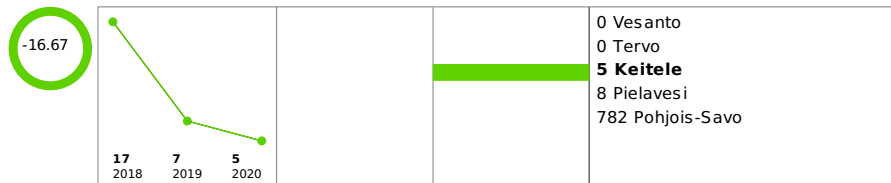
Lapsiperheet, % perheistä

Hoitolisää saaneita perheitä vuoden aikana

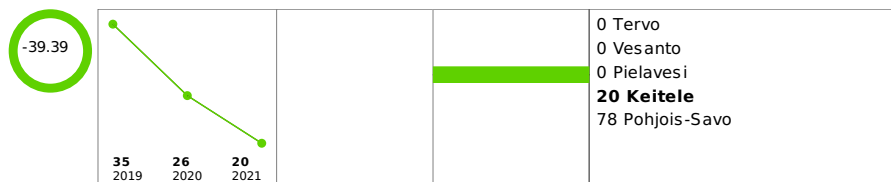
Kasvatus- ja perheneuvoloiden 0 - 6-vuotiaat asiakkaat vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut

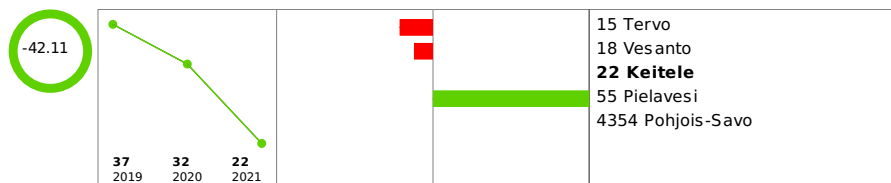
Kotihoidon tukea saaneita perheitä vuoden aikana

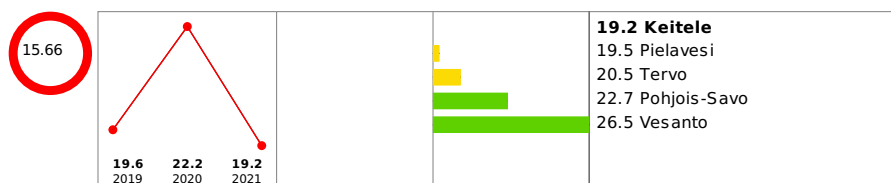
Kuntalisää (Kelan maksamat) saaneita perheitä vuoden aikana

Lastenhoidon tukia saaneita perheitä vuoden aikana

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Kiusaaminen Nilakan yhtenäiskoulussa kpl/100 oppilasta

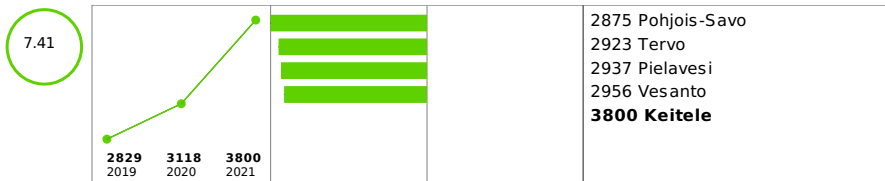

Kiusaamista kokeneita % hyvinvointikyselyyn vastanneista

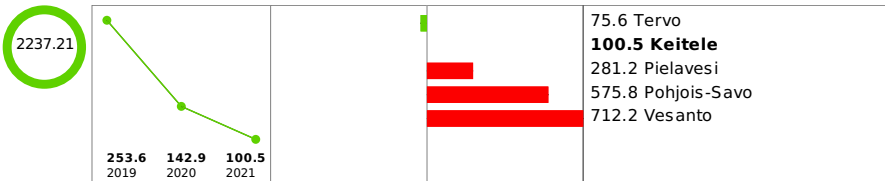

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiaista

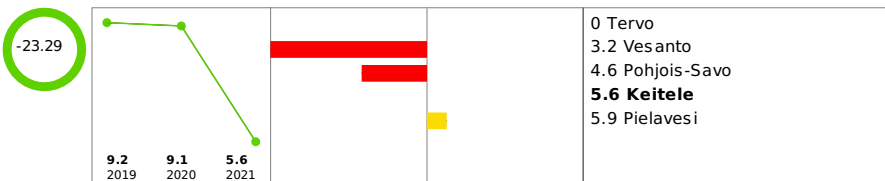
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista (vuosi 2018 ennakkotieto)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaista (vuosi 2018 ennakkotieto)

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

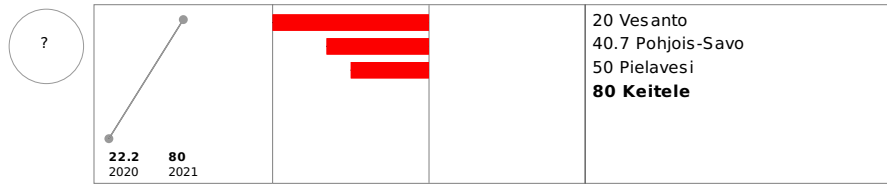

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

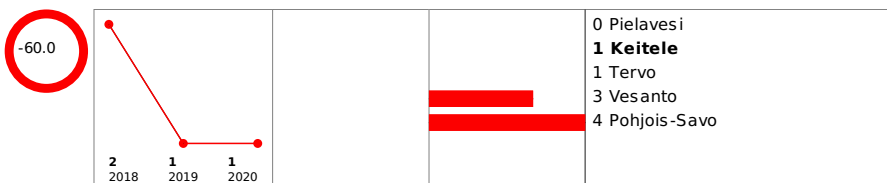
Alle 16-vuotiaiden vuosilainausten kirjasto

Liikuntapaikkoja kpl

Liikuntatoimi, avustukset (€/asukas)

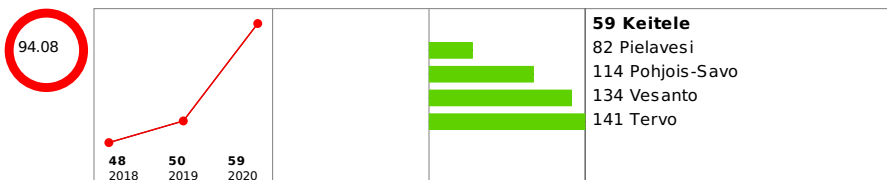

Muut palvelut

Talous

Vapaa-aika

Liikuntatoimi, nettokustannukset (€/asukas)

Liikuntatoimi, investoinnit (€/asukas)

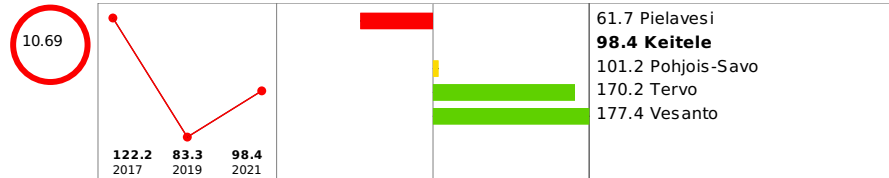
Muut palvelut

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

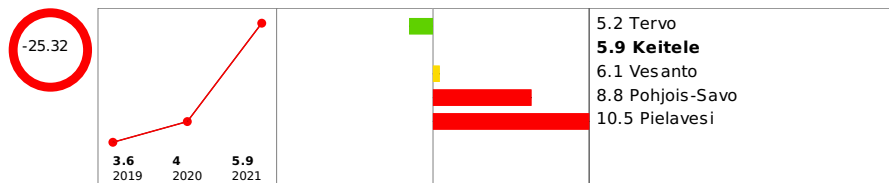
NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

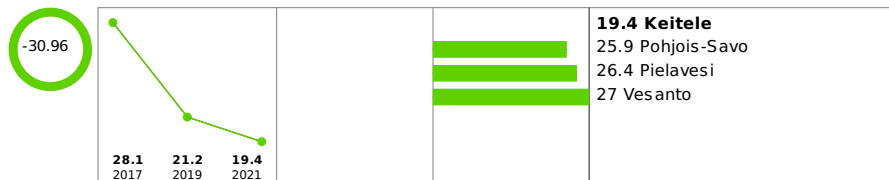
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kasvatus- ja perheneuvoloiden lapsiasiakkaita (0 - 21-vuotiaat) vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

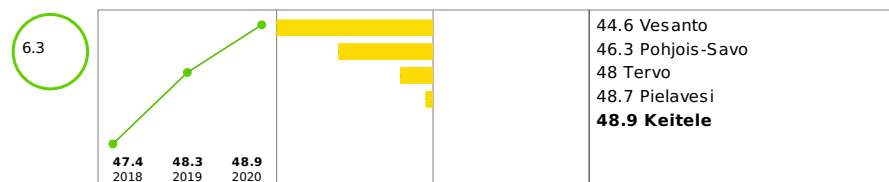

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

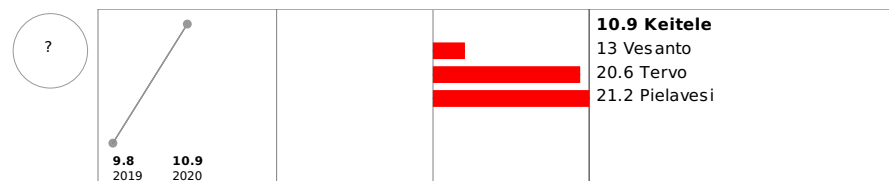

Opiskelu, työ ja toimeentulo

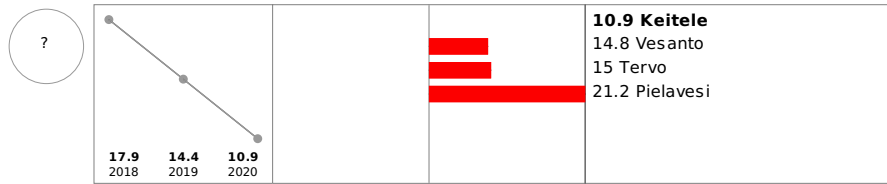
Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

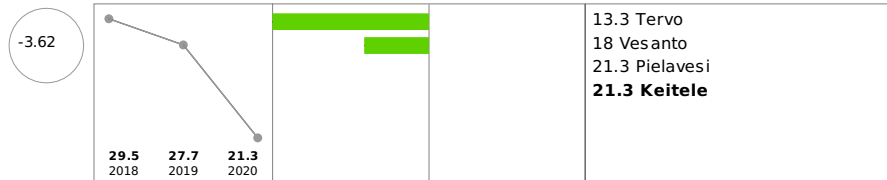
Nuorisotyöttömyys

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä

Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä

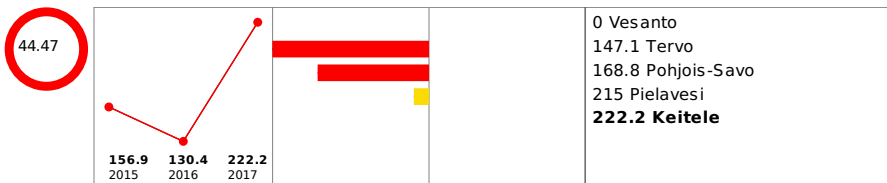

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Rikoksista syylliseksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

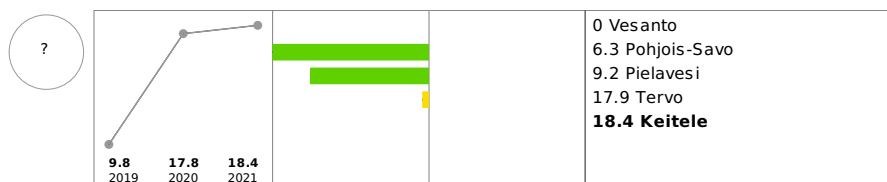
Rikoksista syylliseksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Vapaa-aika

Muut palvelut

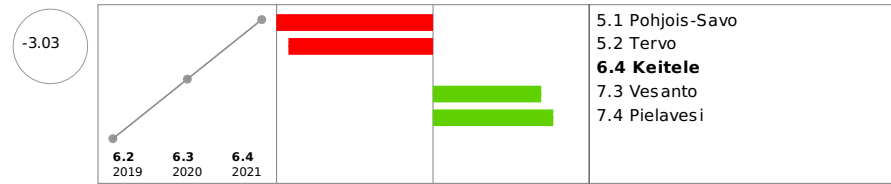
Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

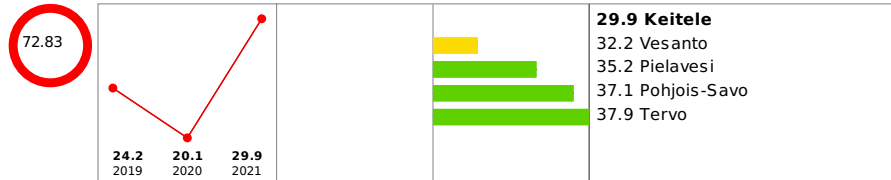
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

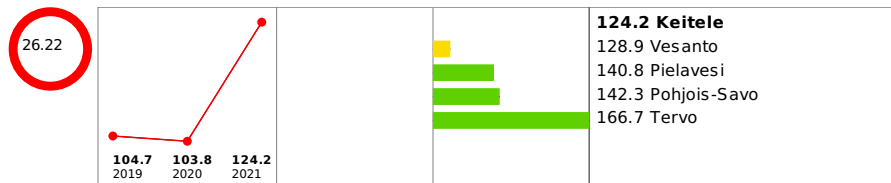
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

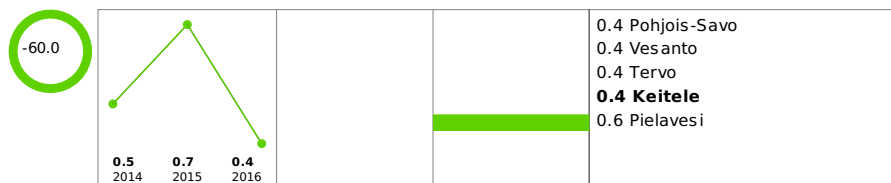
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

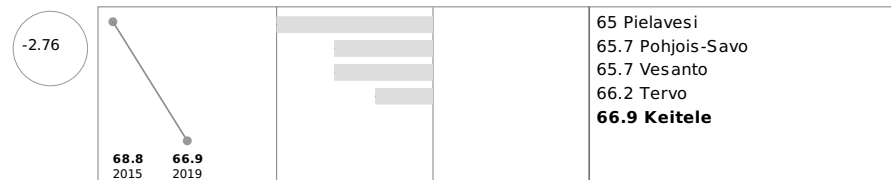
Eriyiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

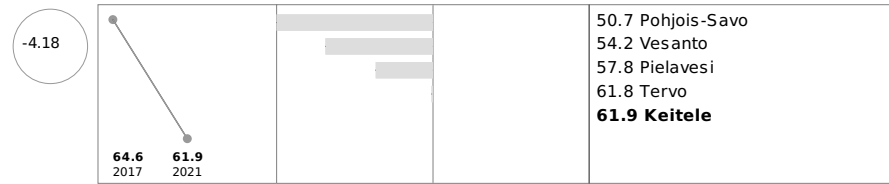
Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa

Äänestysaktiivisuus hyvinvointialuevaaleissa

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

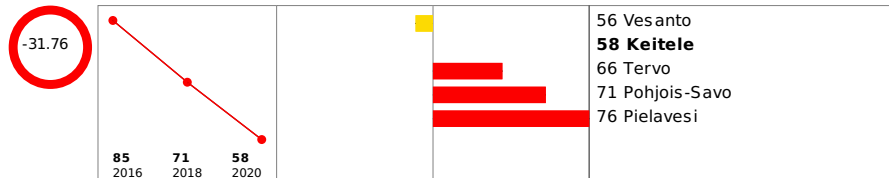

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Kulttuurin edistäminen kunnissa TEA, pistemäärä

Kansalaisopiston opiskelijamäärät

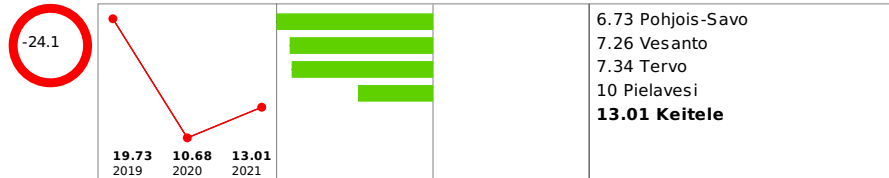
Kansalaisopiston opetustunnit

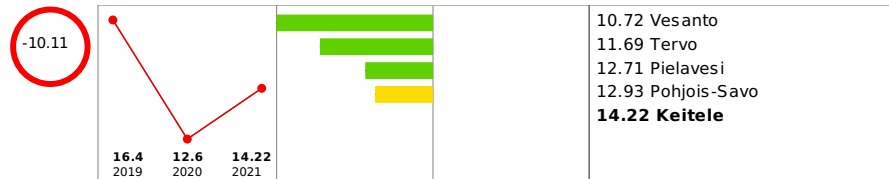
Kansalaisopisto €/per asukas

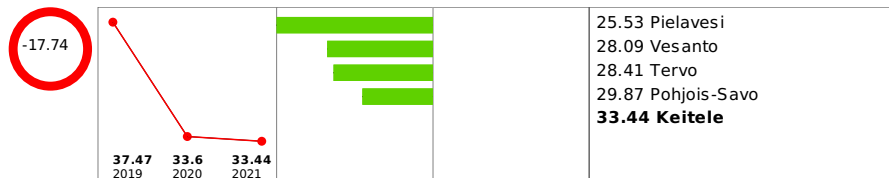
Kirjasto, fyysiset käynnit / asukasluku

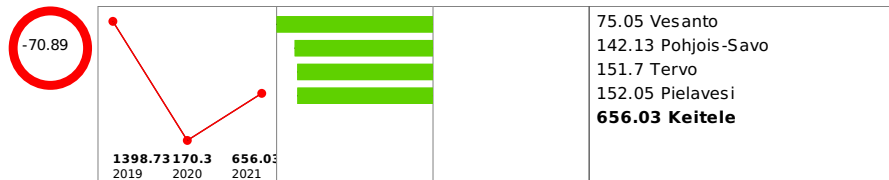
Kirjasto, kokonaislainaus / asukasluku

Kirjasto, lainaajia / asukasluku %

Kirjasto, tapahtumien osallistujamäärä / (asukasluku/1000)

Kirjasto, toimintakulut tilastovuonna / asukasluku

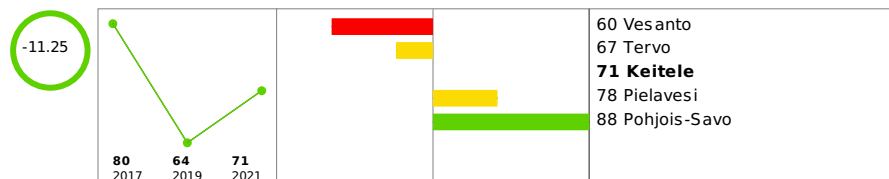

Muut palvelut

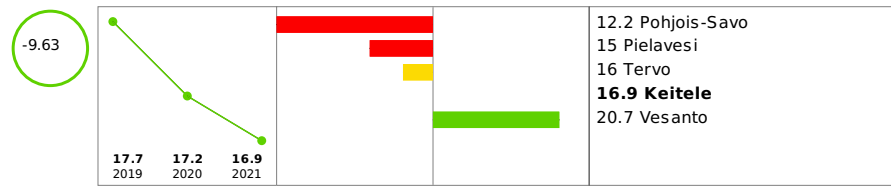
Talous

Vapaa-aika

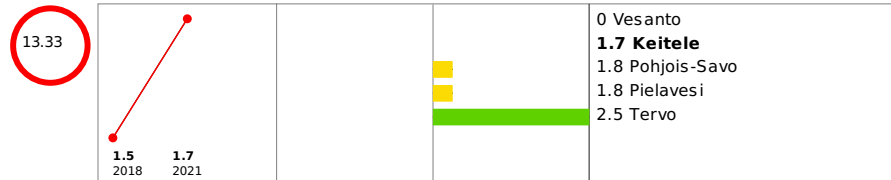
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin verenpainetaudin vuoksi oikeutettuja 25 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 25 - 39-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 40 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

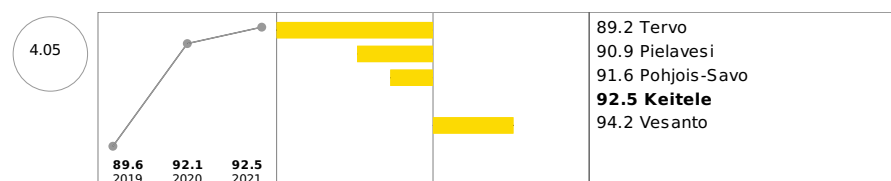
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

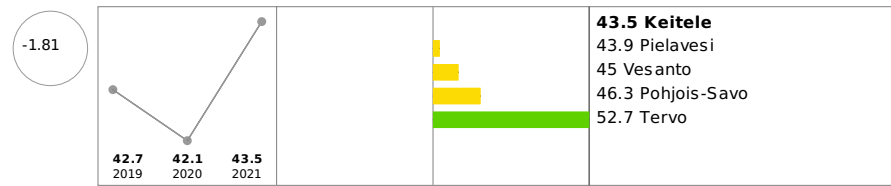

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

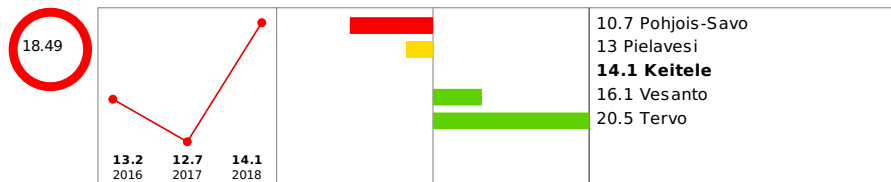
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Kunnan palvelut**Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

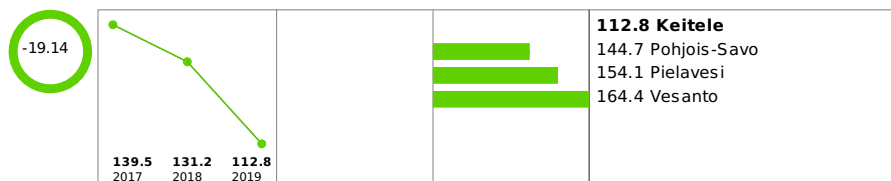
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Vapaa-aika**Muut palvelut****Talous**

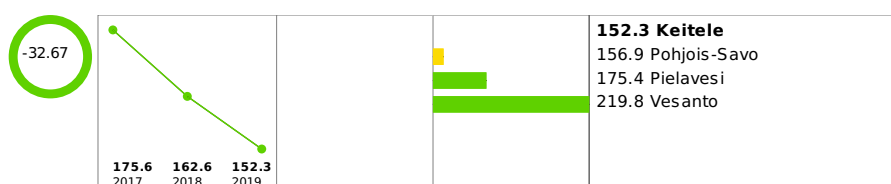
IKÄIHMISET - Yhteenveto

KAIKKI IKÄRYHMÄT Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

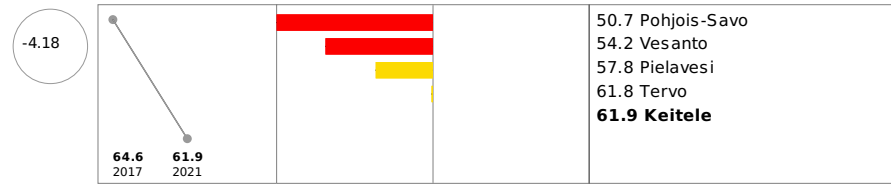
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

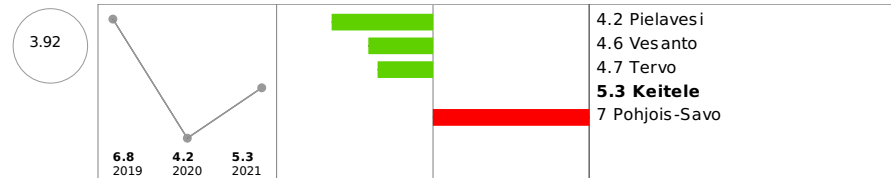
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

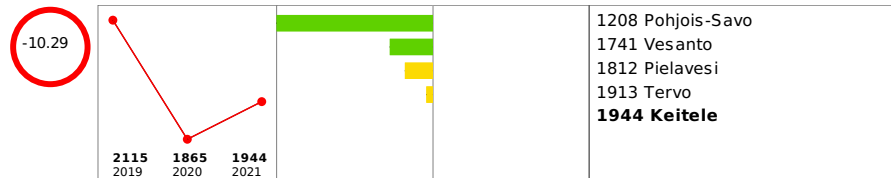
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Kunnan palvelut

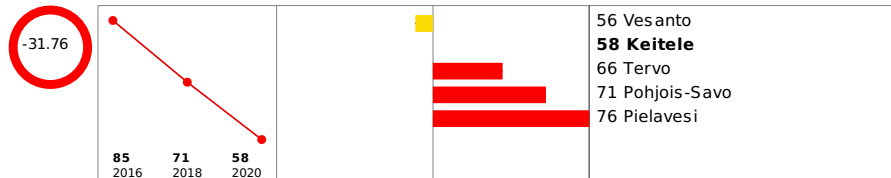
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Liikuntapaikkoja kpl

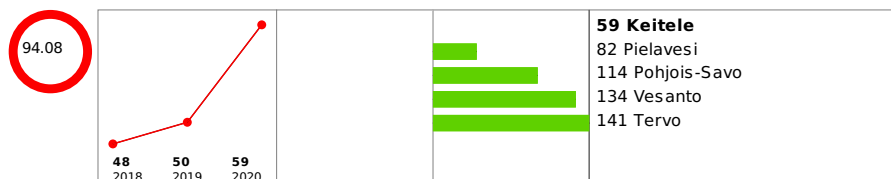

Muut palvelut

Talous

Vapaa-aika

Liikuntatoimi, nettokustannukset (€/asukas)

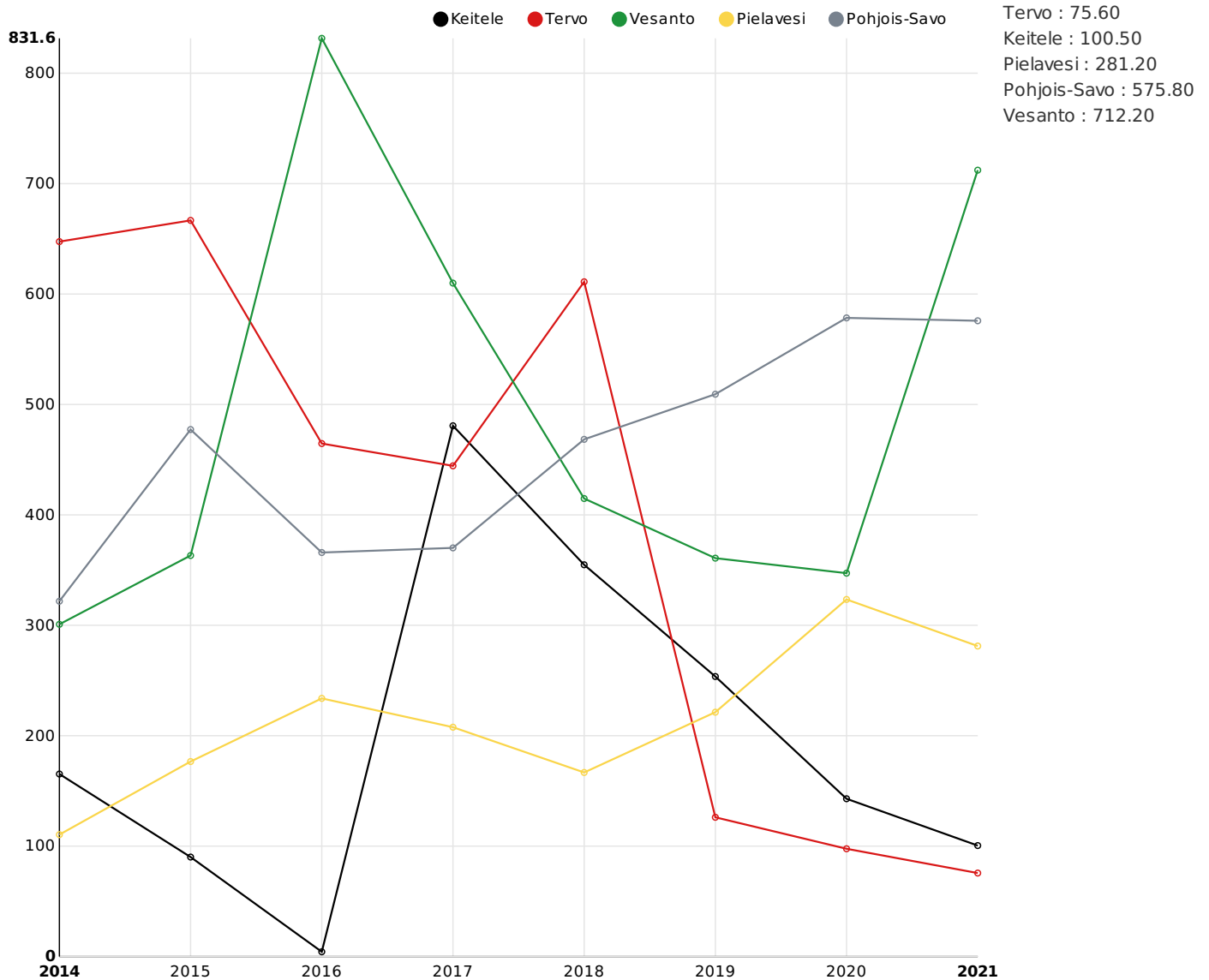

Liikuntatoimi, investoinnit (€/asukas)

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta (vuosi 2018 ennakkotieto)

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Edellisen suunnitelmakauden arviointi on tehty kuntastrategian mukaisen jaon mukaan ja ikäryhmittäisestä tarkastelusta on luovuttu. Kohdassa 3. on esitelty edellisen kauden arviointi ja toimenpide-ehdotukset.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Keiteleen hyvinvointisuunnitelmassa siirytään ikäryhmittäisestä tarkastelusta kuntastrategian ja Pohjois-Savon hyvinvointityön

mukaiseen tarkasteluun valtuustokaudella 2021-25.

Strategian kärjet	Ilon aiheet ja havaitut haasteet	Tavoite ja suunta/ toimenpiteet
ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN		Keitele on paikka, jossa voi elää ja voida hyvin. Kunnan veto- ja pitovoiman lisääminen
Ilon aiheet	Työpaikkaomavaraisuus on hyvällä tasolla	Elinkeinoelämän monipuolisuuden kehittäminen Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
	Teolliset yritykset investoivat ja innovoivat	Elinvoimaryhmän perustaminen
	Peruskoulun jälkeen keskiasteen koulutuksen saaneita 20-vuotiaita on eniten vertailuun osallistuneista.	Mahdollisimman moni kuntalaisista saa vähintään toisen asteen tutkinnon.
	SavoGrow alueen tutkintoon valmentava koulutus (TUVA) on alkanut 1.8.2022	Työvoiman ja työpaikkojen kohtaamisen parantaminen
Havaitut haasteet	Alueelliset koulutukset ja oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet	Koulutuspolut 2. asteen koulutus mahdollistuisi suorittaa Keiteleeltä käsin.
	Osaavan henkilöstön saaminen (Kunta ja yritykset)	Työnantajaimagon kehittäminen Etätyömahdollisuuksien ja etätyöpaikkojen hyödyntäminen (esim. puolisotyöpaikat) Kuntatyöntekijöiden osaamisen päivittämisen tukeminen Työperäisen maahanmuuton mahdollisuuksien selvittäminen Asuntojen sopivuus ja taso sekä markkinointi Kunnallisten palveluiden laadusta huolehtiminen Muiden palvelujen saatavuus
	Työllisyyden hoito siirtyy kunnille v. 2024	Palveluprosessin määrittäminen
	Väestörakenne	Uusien kuntalaisten kotoutuminen Kuntakummitoiminta Etätyöpaikat ja mahdollisuudet Kunnallisten palvelujen laatu Muiden palvelujen saatavuus
	Syrjäytyminen	Työllisyysaste Yksinäisyyden vähentäminen Yhteisöllisyyden löytäminen Työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien mielenterveyden ja elämänhallinnan edistäminen Riippuvuuksista aiheutuvien haittojen ehkäiseminen
LUONTO JA KESTÄVÄ KEHITYS		Keitele on paikka, jossa voi elää ja voida hyvin. Kunnan veto- ja pitovoiman lisääminen

Ilon aiheet	Puupolku 1. vaihe valmistunut, AR-kierrokset	Virkistysmahdollisuuksien kestävä lisääminen AR-sisältöjen päivittäminen ja kehittäminen
	Virkistysreittejä sekä liikunta- ja leikkipaikkoja on kunnostettu ja kehitetty	Hyödynnetään palvelun tuotannossa ja edistetään kuntalaisten omaehtoista käyttöä
	Valtuuston puoluepohja monipuolistunut	
	Kirjaston aurinkopaneelit	Perinteisen energiatuotannon oheen uusiutuvaa energiatuotantoa Tuulienegiaratkaisujen mahdollisuuksien selvittäminen
Havaitut haasteet	EVA ei ole käytössä	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa edistetään/selvitetään
	Rakennettujen reittien kunnossapito ja kehittäminen	Löydettävä kestävä ratkaisu kunnossapitoon
	Matkailukohteiden puute	Kunnantoimilla tuetaan kuntalaisten viihtymistä ja samalla matkailuyrityksiä
	Markkinointi ja tiedottaminen ???	Monikanavaisuudesta huolehtiminen
	Kestävä palveluihin tarvittavien tilojen käyttöaste ja laatu.	Uuden hankkimista arvioitaessa huomioidaan kierrätyksen mahdollisuudet sekä ja huolto ja korjaustoiminnan vaihtoehdot.
HYVINVOIVA JA VIIHTYVÄ KUNTALAINEN SEKÄ YHTEISÖLLINEN KUNTA		Keitele on paikka, jossa voi elää ja voida hyvin. Kunnan veto- ja pitovoiman lisääminen
Ilon aiheet	8. ja 9. luokan oppilaiden terveydentilan kokemus on parantunut ja on paremmalla tasolla kuin vertailussa mukana olevilla.	
	Kokemuksellinen hyvinvointikyselyjen 2019 ja 2021 mukaan ollaan hyvällä tasolla.	
	Peruopetuksen TEA 2021 saatu erinomainen tulos.	
	Äänestysaktiivisuus on edelleen parempi kuin vertailussa mukana olevilla (Huom. pudonnut eduskunta- ja kuntavaaleissa)	
	Järjestötoiminnan aktiivisuus	
	Monipuolinen iäkkäiden toimintakyvyn tukeminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	
	Testamenttihanke auttaa ikääntyneitä.	Testamenttihankeen toiminnan jatkaminen 1.1.2023 jälkeen.
	Liikunnan TEA laskussa	
	EVA ei ole käytössä	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa edistetään/selvitetään
	Yhden vanhemman perheiden % osuus nousussa ja osuus suurimpien joukossa vertailussa olevista.	Prosessien kehittäminen (esim. vanhemmuuden tukeminen, ennakoivat perhepalvelut, Lapset puheeksi LAPU Perhekeskus toimintamallin PEKE kehittäminen
	Kunnallisten palveluiden osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.	Työnantajaimagon kehittäminen

Havaitut haasteet	Lastensuojelu ilmoitusten määrä - vaikka vähiten alueella.	Lasten ja nuorten mielenterveystaitojen lisääminen Prosessien kehittäminen (esim. vanhemmuuden tukeminen, ennakoivat perhepalvelut, Lapset puheeksi LAPU) Perhekeskus toimintamallin PEKE kehittäminen Hyvinvointialueen ja kunnan rajapinnan varmistaminen
	Tehostetun palveluasumisen määrä korkea	Turvata kotona asuminen mahdollisimman pitkään (siirtyy 1.1.2023 PSHVA) MasterPlan- hanke (ikäntyneiden asuminen)
	Hyvinvoinnin erot kuntalaisten välillä	Työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien mielenterveyden ja elämänhallinnan edistäminen Riippuvuuksista aiheutuvien haittojen ehkäiseminen Osallisuuden lisääminen ja yksinäisyyden vähentäminen Mieliteko 2021-30 -hankeen hyödyntäminen
	Poikkeusajat kasvattavat edelleen eroja kuntalaisten hyvinvoinnissa.	Huomioitava toiminnassa ja päätöksenteossa
	Kuullaanko kuntalaisia aidosti esim. palvelujen suunnittelussa?	Kuntalaisten osallistamisen keinojen kehittäminen
	Osa hyvinvointityöstä siirtyy hyvinvointialueelle	Toimivat prosessit kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen edelleen yhteistyössä kunnan ja HVA:n kanssa.
	Kuntosali ei ole ajanmukainen	

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

Keiteleen kunnan kuntastrategiassa (Kts kohta 4.) on kolme kärkeä; **Elinvoiman kehittäminen, Luonto ja kestäväkehitys ja Hyvinvoiva ja viihtyvä kuntalainen sekä yhteisöllinen kunta.**

Tähän hyvinvointi suunnitelmaan on poimittu Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelmasta ne painopisteet, jotka ovat yhteneviä Keiteleen hyvinvointityön kanssa. Suunnittelutaulukko on esitelty kokonaisuudessaan kohdassa 6.

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

 Kehittämisen painopisteet 2021 – 2025 ja mittarit:		
Elinvoiman kehittäminen	Luonto ja kestävä kehitys	Hyvinvoiva ja viihtyvä kuntalainen sekä yhteisöllinen kunta
Yritysten toimintaedellytysten parantaminen - Työllisyysaste - Uudet yritykset ja työpaikat - Yritysbaremetrin tulokset - Verotulot ja niiden kehitys	Puu ja kestävä kehitys - Toteutuneet investoinnit - Hankinnat	Henkilöstö - Henkilöstötyytyväisyys - Työntekijöiden pysyvyys - Rekrytointien onnistuminen - Poissaolojen määrä ja kehitys
Tasapainoinen kuntatalous - Vuosikate kattaa poistot	Luonto ja matkailu - Matkailuyritysten määrä ja työpaikat - Kävijämäärät ja matkailutulon kehitys	Yhteisöllisyys ja osallisuus - Äänestysprosentti - Hyvinvointikertomuksen indikaattorit
Asuminen ja eläminen - Väkiluvun kehitys ja ikärakenne - Asiakastytytyväisyys - Vuokra-asuntojen käyttöaste - Toteutuneet tonttikaupat	Markkinointi ja viestintä - Markkinointitoimenpiteiden laatu ja määrä - Uutisten määrä - Tiedotteiden määrä - Nettisivujen kävijämäärä	Palvelut - Hyvinvointikertomuksen indikaattorit, esim. sairastavuusindeksi - Asiakaspalaute - TEA Viisari

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillishjelmat ja -suunnitelmat

[Liikuntastrategia](#)

[LNPS Lasten ja nuorten palvelusuunnitelma](#)

[EPT suunnitelma sisältyy HYTE suunnitelmaan](#)

[Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi](#)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma pohjautuu [Keiteleen kunnan kuntastrategiaan](#) 2021-2025 ja siihen on poimittu Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelmasta ne painopisteet, jotka ovat yhteneviä Keiteleen hyvinvointityön kanssa. .

Talousarviovuosittain painopisteinä ovat seuraavat

Vuosi	2022	2023	2024	2025
Painopistealue	Henkilöstön hyvinvointi Yleinen työssä jaksaminen	Kotouttaminen (myös kuntaan muuttavat kantasuomalaiset) ????		Arviointi (strategia)

Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy

Mielen hyvinvoinnilla tarkoitetaan sitä, että kuntalainen pystyy selviytymään arjen toimista ja elämän mukanaan tuomista tilanteista. Mielen hyvinvointi lisääntyy sillä, että elämään kuuluu monipuolisesti erilaisia hyvinvointia tukevia asioita; sopivasti lepoa ja fyysistä aktiivisuutta, positiivisia ihmissuhteita, mielekästä tekemistä sekä taitoja kohdata ja ilmaista erilaisia tunteita.

Mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät ongelmat ovat Pohjois-Savon asukkaiden suurimpia hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä haasteita. Pohjois-Savon kunnissa ja maakunnassa on tehty hyvinvointikertomus ja suunnitelma, jossa tilannetta on kuvattu ja seurattu tutkitun pohjautuen tutkittuun tietoon.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Ehkäisevään päihdetyöhön ja hyvinvoinnin edistämiseen panostaminen	Ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvoinnin edistämisen resurssit tarkistetaan kuntastrategiaan pohjautuen hyvinvointialueen alkaessa (Kunnanhallitus).	KUNTA (Päättäjät) Petultk EPT:n toimielimenä ja 0,05 henkilötyövuotta 31.12.2022 saakka	Resurssit henkilötyövuosina 1.1.2023 alkaen
	Henkilöstöä koulutetaan ehkäisevään työhön ja hyvinvoinnin edistämiseen (Ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin). Mieliteko-hanke 21-30 (koulutuksiin osallistuminen, toimintamallien käyttöönotto ja hyödyntäminen palveluissa)	KUNTA (Talousarviossa vuosittain)	Käydyt koulutukset
	Puheeksi ottamiseen kannustetaan kaikilla sektoreilla kunnan organisaatiossa sekä suhteessa kuntalaisiin. Päihdelinkki/puheeksi ottaminen Testit ja laskurit Matalan kynnyksen interventiot PEPP-malli	KUNTA (Henkilöstö, esihenkilöt, koulu, oppilashuolto, nuorisotyö) TYÖTERVEYSHUOLTO HVA (Sosiaali- ja terveysterveystoiminta) VALTIO (Ankkuripoliisi)	-Puheeksiottamisten lukumäärä -TEAvisari (yhteiset käytännöt) -Päihdetilannekysely -Ks. 1 Työikäiset (elintavat, elämänlaatu, osallisuus), Nuoret ja nuoret aikuiset (Sosiaali- ja terveydenhuolto)
Lasten ja nuorten mielenterveystaitojen kohentaminen sekä päihdekokeilujen ja päihteidenkäytön ehkäisy	Päihdekasvatusta vahvistetaan perusopetuksessa ja vapaa-ajan toiminnoissa (Päihdehaittojen ennaltaehkäisyä koulutuksen, viestinnän ja vuorovaikutuksen keinoin). Materiaaleja, valmiita kokonaisuuksia Ehyt ry:ltä	KUNTA (Talousarviossa vuosittain) (Varhaiskasvatus, koulu, opiskeluohjauksen ohjausryhmä, nuorisotyö) HVA (Sosiaali- ja terveysterveystoiminta) VALTIO (Ankkuritoiminta) 3. Sektori (Järjestöt, harrastustoiminta)	Nuorten päihdemittari (ADSUME) 8. ja 9 lk kouluth:n vuositarkastuksissa Ks. 1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet (Turvallisuus, asuminen ja ympäristö)
	Varhaisen puuttumisen avulla tuetaan lapsia ja nuoria haastavissa elämäntilanteissa.	KUNTA (Varhaiskasvatus, koulu, opiskeluohjauksen ohjausryhmä, nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, kaikki aikuiset kuntalaiset) HVA (Sosiaali- ja terveysterveystoiminta) 3. Sektori (Järjestöt, harrastustoiminta)	-Kouluterveydenhuollon laajan terveystarkastuksen tiedot. -Ks. 1. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet (Turvallisuus, asuminen ja ympäristö, Koulu)

	Tunne- ja kaveritaitoja harjoitellaan systemaattisesti. Hyvinvoinnin vuosikello (NYK) käytössä lukuvuodesta 2022-23 alkaen Lapset puheeksi -keskustelu tarjotaan kaikille esi, 2., 4 ja 8. vuosiluokilla	KUNTA (Varhaiskasvatus, ml. perhetyö, koulu) HVA (Sosiaali- ja terveyspalvelut) JÄRJESTÖT (MLL)	Lapset puheeksi - keskustelujen toteutuminen esi, 2., 4 ja 8. vuosiluokilla
	Puuttumisen, ohjauksen ja tuen prosessit tarkistetaan, esim. poissaolot, kiusaaminen, 3-portainen tuki ja OH työ (Opetus- ja OH-henkilöstö).	KUNTA (Talousarviossa vuosittain) (Koulu, oppilashuolto) HVA (Kasvatus- ja perheneuvonta, lapsiperheiden sosiaalipalvelut, koulukuraattori- ja psykologi 1.1.23-) HANKKEET (Koulunuoristyöhanke 2021-22, Koulupsykologihanke 2022)	Vapaa-ajan kerhotoiminta (TP-tilasto) Toimintakertomus
Aikuisten mielenterveyden ja elämänhallinnan edistäminen, haitallisen päihteiden käytön ja riippuvuuksista aiheutuvien haittojen vähentäminen	Tarjotaan kuntalaisille mielekästä tekemistä ja tukea muutoksessa. Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto Tapahtumat Vapaa-aika ja liikunta Päihdelinkin maksuton 30 päivän etäkuntoutus	MIELITEKO-HANKE KUNTA (hankkeet, sivistystoimi) SEURAKUNNAT JÄRJESTÖT HVA (Sosiaali- ja terveyspalvelut) TYÖNANTAJAT	-Yhdistysten toiminta-avustukset -Resurssit Keiteletalon toimintaan -Kuntalaiskysely (Kokemukset palveluiden toimivuudesta) -Ks. 1. Työikäiset (Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus, Vapaa-aika)
	Jaetaan tietoa ja nostetaan esille eri teemoja mielen hyvinvoinnista ja riippuvuuksista (päihteet, nikotiinituotteet, pelaaminen). Vahvista mielenterveyttä	KUNTA (Kaikki kunnan yksiköt) HVA (Sosiaali- ja terveyspalvelut) JÄRJESTÖT	Toteutettujen kampanjoiden/tilaisuuksien lukumäärä
	Etsitään aktiivisesti keinoja työttömyyteen puuttumiseksi ja työllistymisen helpottamiseksi (2. asteen koulutuksen suorittaminen, terveysneuvonta ja -tarkastukset, aktivointitoimet: harjoittelupaikat, työkokeilut).	KUNTA (Etsivänuorisotyö, Kunnan työllisyyden hoito 2024- , TA 23 ja 24) HANKKEET (Kotelohanke 2/2023 saakka) HVA (Sosiaalinen kuntoutus, kuntouttava työtoiminta)	Kunnan työllisyydenhoidon resurssit 2023-2024 Ks. 1 Nuoret ja nuoret aikuiset (Opiskelu, työ ja toimeentulo)

HYTE-rakenne ja prosessit

Keiteleen HYTE-työtä tehdään suhteellisen pienellä resurssilla.

SOTE-uudistuksen myötä kunnat ja hyvinvointialue vastaavat yhdessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä Pohjois-Savon alueella. Kumpikin huolehtii osaltaan HYTE-näkökohtien huomioimisesta strategisessa suunnittelussa, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisesta sekä yhteistyöstä järjestöjen ja muiden tahojen kanssa.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Tärkeimpiä kuntatason tehtäviä lähivuosille ovat: • Laatia vuosittain päivitettävä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma • Kutsua kunnan hyvinvointityötä johtavaan HYTE-ryhmään myös hyvinvointialueen ja työterveyshuollon edustus • Tiivistää yhteistyötä järjestöjen kanssa esimerkiksi järjestöfoorumin avulla	Sovitaan Hyvinvointisuunnitelman "Valtuustokausikellon" rakenne ja sen yhteys kuntastrategiaan ja vuosittaisiin talouarvioihin.	Päätetään TA 23 yhteydessä	
	HYTE-ryhmän rakenteesta päättäminen ja toiminnan laadun kehittäminen (Tiimiosaaminen)	Päätetään TA 23 yhteydessä	
	HYTE-koordinaattorin lisäresurssointi	Päätetään TA 23 yhteydessä	HYTE koordinoinnin HTV
	Keiteletalon roolin määrittäminen ja brändin kehittäminen Hyvinvointirukkasen kehittäminen Lisäksi harrastusaloilta yhteistyötä (Esim. Liikuntajärjestöjen palaverit)	HANKKEET Keiteleen yhdistysten talo -hanke 2020-3/23	

Osallisuuden vahvistaminen ja yksinäisyyden vähentäminen

Yksilön tasolla osallisuus ilmenee kokemuksena, joka syntyy kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Yhteisössä osallisuus ilmenee jäsenten keskinäisenä arvostuksena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Yhteiskunnan tasolla osallisuus tarkoittaa mahdollisuuksien ja oikeuksien toteutumista sekä ihmisten keskinäistä vastavuoroisuutta. Poliittikatasolla osallisuudella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ihmisten osallistumista ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Uusien kuntalaisten kotoutuminen	Vakiinnutetaan Kuntakummitoiminta. Tapahtumat	Keiteleen yhdistysten talo -hanke (-31.3.2023)	Ks 1. Talous ja elinvoima
	Kehitetään Keiteletalon toimintaa (ks. Vanhemmuus/Kohtaamispaikka).	HANKKEET (Keiteleen yhdistysten talo -hanke) KUNTA (Talousarviossa huomioitu)	Ks 1. Ikäihmiset (Turvallisuus, asuminen ja ympäristö), Työikäiset (Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus)

	Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista. Ylä-Savon kuntien yhteinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2020-2023	KUNTA (VAKA, Koulu, maahanmuuttokoordinointi).	Ks 1. Talous ja elinvoima
	Kansalaisopiston toiminta		TP mittarit
Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi päätöksen teossa	Edistetään valmistelijoiden ja päättäjien EVA-osaamista. Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi	KUNTA (Kunnanhallitus päättää käyttöönotosta 12.12.22)	Onko EVA Käytössä Q2/23 lopussa?
Vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	Käynnistetään Lapsiparlamentti-toiminta. Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen	KUNTA (Talousarvio 2023/ollaanko Lapsiystävällinen kunta , VAKA)	
	Nuorisovaltuuston hyödyntäminen (Nuoriso-ohjaaja ja kunnanhallitus)	Nuoriso-ohjaajan työpanos	
	Vanhus- ja vammaisneuvosto	1.1.2023- (L 980/2012, 11 §) KUNTA (vanhusneuvosto) HVA (vanhusneuvosto)	
	Oppilaskunta (NYK / Vastuutetut opettajat)	Talousarvion yhteydessä Opettaja resurssia 2,5-3 wh	
	Kuntalais- ja asiakaskyselyt		
	Kuntalaisaloite		
	Osallistava budjetointi	Valtuustoaloite josta tehdään päätös TA 2023 aikana	
Yksinäisyyden vähentäminen	Liikuntapaikkojen kaverivuoro kokeilu 2022-23	KUNTA (Liikuntapalveluvastaava)	
	kerhotoiminta (NYK / Vastuutetut opettajat)	HANKKEET (Kerhohanke)	
	Harrastamisen Suomen malli		
	Kansalaisopiston toiminta		

	Tapahtumat, retket ja tilaisuudet		
	Yhdistystoiminnan tukeminen		

Vanhemmuuden vahvistaminen

Vanhemmuuden tuki pitää sisällään mm. perheen arkiympäristöissä tapahtuvan neuvonnan, ohjauksen ja tuen henkilökohtaisissa kohtaamisissa, erilaisissa ryhmätoiminnoissa sekä viestinnän kautta tapahtuvan toiminnan.

Tehdään yhteistyötä Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) ja siihen kuuluvan perhekeskustoiminnan, Tulevaisuuden sote- keskushankkeen (POSOTE20) ja lapsiperheiden kanssa toimivien verkostojen kanssa.

Perhekeskus on alueellinen lähipalvelujen verkosto, jonka tehtävänä on tukea ja edistää lasten ja nuorten hyvää arkea ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Perhekeskuksesta saa tukea vanhemmuuteen, parisuhteeseen, yksinäisyyteen, sovinnolliseen eroon ja perheväkivallan ehkäisyyn.

Toiminnan tavoitteena on tarjota sopivaa tietoa, ohjausta ja tukea helposti, oikeaan aikaan, varhain ja vaikuttavasti. Perhekeskuksessa toimii avoin kohtaamispaikka, joka tarjoaa perheille mahdollisuuden tavata muita perheitä, jakaa arkea sekä saada vertaistukea.

Pohjois-Savossa vanhemmat kaipaavat tukea perheen välisiin vuorovaikutussuhteisiin, lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen sekä omaan jaksamiseensa. Riittävän hyvällä vanhemmuudella onkin suuri merkitys mm. lasten ja nuorten mielenterveyden edistämisessä.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Perhekeskusmallitoiminnan aloittaminen ja edelleen kehittäminen • Toimiva parisuhde • Vanhemmuustaidot vahvistuvat • Vanhempien oma jaksaminen vahvistuu	Vanhemmuustaidot vahvistuvat • Vahvuutta vanhemmuuteen - ryhmätoimintamalli vahvistaa vanhempien kykyä havainnoida ja ymmärtää vauvan tarpeita ja tunteita (varhaiskasvatus). • Lapset puheeksi - menetelmä 2v, 4v ja esiopetusikäiset, 4. ja 8. vuosiluokat sekä tarvittaessa, kun lapsen elämäntilanteessa tapahtuu muutoksia ja tarvitaan tukea vanhemmuuteen (neuvola, varhaiskasvatus, koulu, kapene, sosiaalitoimi). • Nilakan neuvolan perhetyön pilotti kestää 28.2.2023 saakka. • Varhaiskasvatuksen perhetyö (varhaiskasvatus ja sosiaalitoimi) • Neuvokas perhe (äitiysneuvola, kouluterveydenhuolto) Vanhempien oma jaksaminen vahvistuu	Koulun OHR Perheitä kohtaavat työntekijät Nilakan KAPENE (HVA 1.1.23-) Sosiaalitoimi (HVA 1.1.23-)	

- Perheen sisäisen vuorovaikutuksen vahvistaminen (kapene)
- Vertaistukea perhekerhon kohtaamispaikkatoiminnassa (varhaiskasvatus)
- Kolmannen sektorin toiminta, esimerkiksi seurakunnan kerhotoiminta
- Lapsiperheiden kotipalvelu (sosiaalitoimi)
- [THL:n voimavaramittarit](#) (äitiysneuvola)

Toimiva parisuhde

- Parisuhteen puheeksiotto ja tuki (perustason sote-toimijat)
- Verkkoauttamisen välineet; esimerkiksi [Hyvä kysymys](#) (kapene)
- Eroauttaminen; esimerkiksi [vanhemmuussuunnitelma](#) ja [avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu](#) (kapene)
- Lähisuhdeväkivallan työmenetelmät; [Lähisuhdeväkivallan puheeksiottamisen ja ohjaamisen polku](#), [THL:n kartoituslomakkeet](#), [Marak-työryhmä](#) (perustason sote-toimijat)
- [Audit](#), päihteidenkäytön puheeksiotto ja tuki (perustason sote-toimijat)

Muita käytössä olevia toimintamalleja ja menetelmiä:

Kapene:

- Masennusoireilevien nuorten kanssa [ipc-menetelmä](#)
- Käynti kerrallaan - menetelmä
- Vertaistuelliset [strategia-vanhempainohjauskurssit](#) adhd-lasten vanhemmille

	Neuvola, varhaiskasvatus, koulu, kapene, sosiaalitoimi: • Perhekeskuksen Yhdessä aika; monitoimijainen yhteistyömalli (yhdessä perheen kanssa kutsutaan sopivaa osaamista yhteiselle ajalle, kartoitetaan lisätuen tarvetta ja nimetään perheelle vastuutyöntekijä) Sosiaalitoimi: • Verkostojen ohjaus, kun huoli herää (sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto ja lastensuojeluilmoitus, konsultointimahdollisuudet) Perhekeskuksen neuvonta ja ohjaus: • Perhekeskuksen ohjauksesta ja neuvonnasta saa apua ja tukea lasten, nuorten ja perheiden arkeen matalalla kynnyksellä ja yhden yhteydenoton periaatteella.		

Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen

Hyvinvointikertomuksen mukaan liikunta- ja ravitsemussuositukset ovat Pohjois-Savon kunnissa hyvin käytössä. Ravitsemusosaamista on kehitetty erityisesti lasten ja nuorten kanssa toimivien parissa. Myös maakunnallinen ravitsemustyöryhmä on aloittanut toimintansa.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit

• Ruokasuosituksen mukaiset ruokatottumukset toteutuvat • Tervehampaiset lapset ja nuoret • Nuoret nukkuvat riittävästi • Terveyttä edistävä liikunta lisääntyy • Oppimistaidot vahvistuvat •	Tavoitteiden saavuttamiseksi juurrutetaan mm. seuraavia työmenetelmiä: • Neuvokas perhe - työmenetelmä käytössä • Ruokakasvatus sisältyy kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja opetussuunnitelmaan • Lasten ja nuorten osallistaminen ruokaan liittyvän toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin tapahtuu kerran lukuvuodessa • Ikääntyneiden vaje- ja arviointi (MNA) ja hoito (PIRJO Q ja MARjut H) • Hampaiden omahoidon tehostaminen ja napostelukulttuuriin vaikuttaminen • Liikuntaneuvonta vähän liikkujille (Esim. Liikuntaresepti) , Liikkuva- koulu, Liikkuva -VAKA • Ikäneuvola-toiminta-kokeilu 2022	Talousarviossa vuosittain *Terveystiedon opetus *Liikuntapalveluvastaavan työpanos * VAKA suunnitelman mukainen toiminta VAKA Liikunnallinen elämäntapa hanke 1.1.-31.12.22 *Kouluruokasuosituksen noudattaminen Liikuntapalveluvastaavan työpanos Järjestöt Harrastamisen suomen malli Hanke 2022- NO ja ENT työpanos	
DIGI-Turvallisuus	Uudet lukutaidot mukainen toiminta VAKAssa ja NYKissä	Talousarviossa vuosittani VAKA DIGI hanke 22-	

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikertomusta käsitelty valtuuston iltakoulussa 3.10.2022.

Valtuusto on hyväksynyt Hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 kokouksessaan 19.12.2022 §

7 Suunnitelman laatijat

Johtoryhmä

Laajennettu johtoryhmä

Hyvinvointikoordinattori ja työryhmä

8 Suunnitelman hyväksyminen